

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτική έκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1982

1. Συνεχίσθηκε ἡ μικροφωτογράφησις ἐγγράφων ποῦ βρίσκονται σὲ ξένα κρατικὰ ἀρχεῖα καὶ ἀφοροῦν τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τοῦ 19ου καὶ τοῦ 20ου αἰώνα. Μικροφωτογραφήθησαν : α') ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Quai d'Orsay) ἐγγράφα 96 φακέλων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν ἀλληλογραφία τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ μὲ τὴν Γαλλικὴν Πρεσβείαν στὴν Ἀθήναι (1916 - 1918), τὴν Κωνσταντινούπολιν (1878, 1897 - 1914), τὴν Σόφιαν (1906 - 1907) καὶ τὰ Γαλλικὰ Προξενεῖα στὴ Σύρον (1828 - 1838, 1888 - 1901), τὰ Χανιά (1852 - 1860), τὴν Ἀδριανούπολιν (1860 - 1895) καὶ τὴν Φιλιππούπολιν (1857 - 1895)· καὶ β') ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Βρετανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Public Record Office) ἐγγράφα 92 φακέλων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν ἀλληλογραφία τοῦ Foreign Office μὲ τὴν Βρετανικὴν Πρεσβείαν στὴν Ἀθήναι (1847) καὶ τὸ Βρετανικὸν Προξενεῖο στὰ Χανιά (1869 - 1878). Οἱ μικροταινίαι καὶ τὰ μικροδελτία ποῦ παραλήφθησαν καταγράφησαν καὶ εὔρετηριάσθησαν κατὰ φάκελο. Παραγγέλλθησαν γιὰ μικροφωτογράφησις ἐγγράφα τῶν ἐτῶν 1902 - 1918 ἀπὸ τὰ κρατικὰ ἀρχεῖα τῆς Γαλλίας, τῶν ἐτῶν 1869 - 1878 ἀπὸ τὰ κρατικὰ ἀρχεῖα τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ ἐφημερίδα «Νεολόγος» (1874 - 1892) ἀπὸ τὴν Βρετανικὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Λονδίνου (British Library). Παραγγέλλθησαν ἐπίσης ἀπὸ τὰ ἀμερικανικὰ ἀρχεῖα (National Archives, Washington) ἀντίγραφα (copies) μικροταινιῶν ποῦ περιέχουν ἐγγράφα τῶν ἐτῶν 1888 - 1920 μικροφωτογραφημένα ἀπὸ τὰ γερμανικὰ ἀρχεῖα.

2. Συνεχίσθηκε ἡ λεπτομερὴς ἀποδελτίωσις τῆς μικροφωτογραφημένης ἀλληλογραφίας τοῦ Foreign Office μὲ τὴν Βρετανικὴν Πρεσβείαν καὶ τὰ βρετανικὰ προξενεῖα στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ ἔτη 1827 - 1905 (σειρὰ F. O. 32, φάκελοι 770), ἡ ὅποια συνίσταται στὴ σύνταξιν ἐπιτομῶν (κατὰ ἐγγράφον) ποῦ προορίζονται νὰ ἀποτελέσουν πολῦτομον δημοσίευμα στὴν σειρὰ «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας». Εἰδικότερα : ὀλοκληρώθηκε ἡ ἀναθεώρησις (ἐλεγχος) τῶν ἐπιτομῶν ποῦ ἀφοροῦν τὰ ἐγγράφα τῶν ἐτῶν 1836 - 1837 καὶ θὰ ἀποτελέσουν τὸν τόμον Γ' τοῦ δημοσιεύματος καὶ ἄρχισε ἡ σύνταξιν τῶν εὔρετηρίων (χρονολογικοῦ, ἀποστολέων - παραληπτῶν καὶ ἀλφαβητικοῦ) τοῦ τόμου αὐτοῦ· συνεχίσθηκε ἡ δακτυλογράφησις καὶ ἐπιλύθησαν ἐγκριμέωτες τῶν ἐπιτομῶν ποῦ ἀφοροῦν τὰ ἐγγράφα τῶν ἐτῶν 1838 - 1839 καὶ θὰ ἀποτελέσουν τὸν τόμον Δ' τοῦ δημοσιεύματος· καὶ συνεχίσθηκε ἡ σύν-

ταξη τῶν ἐπιτομῶν πού ἀφοροῦν τὰ ἐγγράφα τῶν ἐτῶν 1840 - 1841 καί θά ἀποτελέσουν τὸν τόμο Ε΄ τοῦ δημοσιεύματος.

3. Συνεχίσθηκε ἡ ἐπεξεργασία τῶν ἐγγράφων τῶν τόμων Α΄ καί Β΄ τοῦ προγραμματισμένου ἀπὸ τὸ Κέντρο δημοσιεύματος στὸ ὅποιο θά περιληφθοῦν in extenso οἱ ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας στὴν Πρέβεζα William Meyer (1819 - 1832), οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται κυρίως σὲ γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, καί ἄρχισε ἡ σύνταξη τῶν περιλήψεων τῶν ἐγγράφων πού θά ἀποτελέσουν τὸν τόμο Α΄ τοῦ δημοσιεύματος.

4. Μετὰ τὴν ἐνταξη στὸ ὑπὸ ἐκδοση ὑλικὸ τοῦ ἀρχείου τοῦ Ἰωάννη Κωλέττη εἰδήσεων ἀπὸ νέα ἐγγράφα τοῦ προσωπικοῦ του ἀρχείου πού δωρήθηκαν στὴν Ἀκαδημία τὸ 1981 (συλλογὴ Χατζίσκου) καί τὴν πρόσφατη διεξαγωγὴ ἐπαναληπτικοῦ μειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ τὴν ἀνάθεση τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ τόμου Α΄ τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐκδοση ἔχει προγραμματισθεῖ ἀπὸ τὸ Κέντρο, ἐπίκειται ἡ ἑναρξὴ τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ τόμου.

5. Προγραμματίσθηκε ἀπὸ τὸ Κέντρο νέο δημοσίευμα στὴ σειρά «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας»: ἡ ἐκδοση περιγραφικοῦ καταλόγου τῶν ἐγγράφων πού περιέχονται στὴ σειρά τῶν γαλλικῶν ἀρχείων "Correspondance Politique - Grèce", ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ 134 τόμους ἐγγράφων, καλύπτει τὰ ἔτη 1707 - 1895, ἔχει μικροφωτογραφηθεῖ ἀπὸ τὸ Κέντρο καί περιέχει τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν μὲ τοὺς διπλωματικούς ἐκπροσώπους του στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 19ο αἰῶνα. Μετὰ τὴ διερεύνηση τοῦ ὑπὸ ἐκδοση ὑλικοῦ καί τὴ σύνταξη κανονισμοῦ ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος, συντάχθηκε ὁ περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐγγράφων τῶν τόμων 1 - 5 BIS (1707 - 1828) καί καταρτίσθηκε τὸ χρονολογικὸ εὑρετήριο καί τὸ εὑρετήριο ἀποστολέων - παραληπτῶν τῶν ἐγγράφων αὐτῶν.

6. Ἀρχισε καί ὀλοκληρώθηκε ἡ ἀρίθμηση τῶν ἐγγράφων καί τοῦ ἄλλου ἀρχεϊακοῦ ὑλικοῦ (κωδίκων, καταστάσεων, ἐντύπων, φωτογραφιῶν κ.λπ.) τοῦ ἀρχείου τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου Παγκαβῆ (1809 - 1892), καθὼς καί ἡ καταγραφή τούτων στὸ βιβλίον εἰσαγωγῆς χειρογράφων τοῦ Κέντρου. Ἀρχισε ἐπίσης ἡ ἀρίθμηση τοῦ ἀρχεϊακοῦ ὑλικοῦ τῶν ἀρχείων τῶν ἄλλων μελῶν (Ἰακωβάκη, Καρολίνας, Κλέωνος, Αἰμιλίου κ.λπ.) τῆς οἰκογένειας Παγκαβῆ, τῆς ὁποίας τὸ ἀρχεῖο ταξινομήθηκε σὲ ὀριστικὴ μορφή σὲ 135 νέους φακέλους μὲ ἐνδεικτικὲς ἀναγραφὰς τοῦ περιεχομένου τους.

7. Καταρτίσθηκε προσωρινὸς κατάλογος τοῦ περιεχομένου τῶν ἐπὶ μέρους φακέλων τοῦ ἀρχείου τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρίζου Παγκαβῆ (1880 - 1972), τὸ ὅποιο παρέλαβε τὸ Κέντρο τὸ 1980.

8. Ἀποδελτιώθηκαν σὲ 3.054 δελτία καὶ εὐρετηριάσθηκαν κατὰ φάκελο τὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας, τὰ ὅποια εἶχαν μικροφωτογραφηθεῖ ἀπὸ τὸ Κέντρο κατὰ τὴ διάρκεια δύο εἰδικῶν ἀποστολῶν (1979, 1980).

9. Συνεχίσθηκε ἡ σύνταξη «χρονολογικῆς ἀναγραφῆς» τῶν γεγονότων τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου τὰ ὅποια διαδραματίσθηκαν στὴν Ἑλλάδα, ἢ καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς (Μ. Ἀνατολὴ κ.λπ.) ἀλλὰ εἶχαν ἄμεση σχέση μετὰ τὸν ἑλληνισμό. Ἡ ἐργασία στηρίζεται σὲ ἀρχεαὶκὸ ὑλικὸ καὶ σὲ ἄλλες ἀνεκδοτοὶς ἢ ἐκτεδομέναις πηγῆς.

10. Συνεχίσθηκε ὁ καταρτισμὸς ἱστορικῆς βιβλιογραφίας γιὰ τὸ νεώτερο ἑλληνισμό ἀπὸ τὸ 1800 καὶ ἐξῆς μετὰ σύνταξη δελτίων κατὰ συγγραφεῖς καὶ εὐρετηρίαση τῶν δημοσιευμάτων ἀπὸ ἀποψη ὀνοματολογικῆ, πραγματολογικῆ καὶ χρονολογικῆ.

11. Συνεχίσθηκε καὶ ὀλοκληρώθηκε ἡ καταγραφή τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης Δ. Ν. Χατζίσκου, ἡ ὅποια δωρήθηκε στὴν Ἀκαδημία τὸ 1981.

12. Συνεχίσθηκε ἡ σύνταξη δελτιοκαταλόγου τῆς βιβλιοθήκης κατὰ συγγραφεῖς καὶ καθ' ὕλην, καθὼς καὶ ἡ ἐπισήμανση σὲ ἑλληνικὰ καὶ ξένα ἔντυπα βιβλίων ποῦ ἐμπίπτουν στὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ Κέντρου, ἢ βιβλιοθήκη τοῦ ὁποίου ἐμπλουτίσθηκε μετὰ περιοδικὰ καὶ 660 ἄλλα δημοσιεύματα, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων προέρχονται ἀπὸ δωρεές.

13. Κατὰ τὸ 1982 ἐτέθη στὴ διάθεση ἐρευνητῶν ποῦ ἀσχολοῦνται μετὰ τὴ σύνταξη διδακτορικῶν διατριβῶν ἢ ἄλλων ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν μελετῶν ὑλικὸ ἀπὸ τὰ κατάλοιπα τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, τὰ ἀρχεῖα τῆς οἰκογένειας Ραγκαβῆ καὶ Ἡλία Ζερβοῦ Ἰακωβάτου, καθὼς καὶ ὑλικὸ ἀπὸ τὰ ἀγγλικὰ καὶ τὰ γαλλικὰ κρατικὰ ἀρχεῖα ποῦ βρίσκονται στὸ Κέντρο σὲ μικροταινίες.

14. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου κατὰ τὶς ὁποῖες συζητήθηκαν μεθοδολογικὰ καὶ ἄλλα θέματα σχετικὰ μετὰ τὴ δράση τοῦ Κέντρου καὶ γενικότερα τὴν ἱστορικὴν ἔρευνα.

15. Οἱ ἐξῆς συντάκτες τοῦ Κέντρου ἔλαβαν μέρος σὲ συνέδρια καὶ ἔκαναν ἀνακοινώσεις : Ἡ κ. Ε. Μπελιᾶ στὸ Α' Τοπικὸ Συνέδριον Λακωνικῶν Μελετῶν (5 - 7 Ἰουνίου) μετὰ θέμα «Ἐκθεσις Γ. Πραΐδου περὶ Λακωνίας, 1834», καὶ στὸ Β' Τοπικὸ Συνέδριον Μεσσηνιακῶν Σπουδῶν (27 - 29 Νοεμβρίου) μετὰ θέμα «Ἡ ἐφημερίδα Θάρος τῆς Καλαμάτας καὶ τὰ προβλήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸ διάστημα 1899 - 1910» ὁ κ. Εὐθ. Σουλογιάννης στὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Κυπρια-

κῶν Σπουδῶν (20 - 25 Ἀπριλίου) μὲ θέμα «Ἕλληνες Κύπριοι στὴν Αἴγυπτο τὰ τελευταῖα 100 χρόνια». Ὁ ἀπεσπασμένος στὸ Κέντρο συντάκτης κ. Γ. Ντελόπουλος ἔλαβε μέρος στὸ Γ' Ἑλληνοβουλγαρικὸ Συνέδριο (2 - 7 Νοεμβρίου) μὲ θέμα ἀνακοινώσεως «A systematic approach to Greek - Bulgarian cultural relations through the work of translators» καὶ στὸ Γ' Σεμινάριο Παιδαγωγῶν Βορειοελλαδικοῦ Χώρου (7 - 10 Δεκεμβρίου) μὲ θέματα ἀνακοινώσεως «Ἐξοπλισμός ἰδρυμάτων μὲ ὕλικὸ γλωσσικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιεχομένου», «Ἐξοπλισμὸς παιδαγωγῶν μὲ ὕλικὸ γλωσσικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιεχομένου καὶ τρόποι ἀξιοποιήσεώς του» καὶ «Προβλήματα καὶ λύσεις ὡς πρὸς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀνωτέρω ὕλικου».

Ἀθήνα, 15 Δεκεμβρίου 1982

Ἡ Διευθύντρια

Β. Πλαγιανάκου - Μπεκιάρη